

Jak wspierać osoby
w spektrum
autyzmu?

Czym jest autyzm?

Autyzm jest zaburzeniem neurorozwojowym, którego istotą są trudności w społecznych interakcjach i komunikacji a także obecność stereotypowych, powtarzalnych zachowań oraz trudności w akceptowaniu zmian

Autyzm w świetle nowej klasyfikacji ICD-11

Zaburzenia ze spektrum autyzmu charakteryzują się uporczywymi deficytami w zdolności do inicjowania i podtrzymywania wzajemnych interakcji społecznych i komunikacji społecznej, a także szeregiem ograniczonych, powtarzalnych i nieelastycznych wzorców zachowań, zainteresowań lub czynności, które są wyraźnie nietypowe lub nadmierne dla danej osoby. wiek i kontekst społeczno-kulturowy.

Autyzm w świetle nowej klasyfikacji ICD-II

6A02.0 ZABURZENIE ZE SPEKTRUM AUTYZMU BEZ ZABURZEŃ ROZWOJU INTELEKTUALNEGO ORAZ Z ŁAGODNYMI ZABURZENIAMI JĘZYKA FUNKCJONALNEGO LUB BEZ NICH

6A02.1 ZABURZENIE ZE SPEKTRUM AUTYZMU Z ZABURZENIAMI ROZWOJU INTELEKTUALNEGO ORAZ ŁAGODNYMI ZABURZENIAMI JĘZYKA FUNKCJONALNEGO LUB ICH BRAKIEM

6A02.2 ZABURZENIE ZE SPEKTRUM AUTYZMU BEZ ZABURZEŃ ROZWOJU INTELEKTUALNEGO I Z ZABURZENIAMI JĘZYKA FUNKCJONALNEGO

6A02.3 ZABURZENIA ZE SPEKTRUM AUTYZMU Z ZABURZENIAMI ROZWOJU INTELEKTUALNEGO I ZABURZENIAMI JĘZYKA FUNKCJONALNEGO

6A02.5 ZABURZENIE ZE SPEKTRUM AUTYZMU Z ZABURZENIAMI ROZWOJU INTELEKTUALNEGO I BRAKIEM JĘZYKA FUNKCJONALNEGO

6A02.Y INNE OKREŚLONE ZABURZENIE ZE SPEKTRUM AUTYZMU

6A02.Z ZABURZENIA ZE SPEKTRUM AUTYZMU, NIEOKREŚLONE

Akceptacja i zrozumienie osób w spektrum autyzmu

- osoby w spektrum często odczuwają silny lęk
- mogą się "stimować" - powtarzać ruchy, dźwięki lub manipulować przedmiotami podczas silnych emocji
- mogą prezentować echolalie - powtarzać słowa lub zwroty wypowiedziane przez inne osoby
- mogą mieć tiki - mimowolne ruchy określonej części ciała
- mogą przeżywać meltdown - gwałtowną reakcję emocjonalną
- mogą przeżywać shutdown - wycofanie się z interakcji/zamknięcie w sobie
- mają zróżnicowane spektrum potrzeb sensorycznych
- miewają specyficzne zainteresowania

Jak wspierać
studentki i studentów →
w spektrum autyzmu?

- odpowiednie natężenie światła
- mała ilość dystraktorów
- plan zajęć rozpisany dla jednej sali lub kilku w pobliżu
- pomoce sensoryczne (antystresowe)
- przestrzeń do indywidualnej pracy
- wyznaczenie bezpiecznych przestrzeni do wyciszenia

Przestrzeń Uniwersytetu

- krótkie, konkretne pytania
- prosto i jasno sformułowane odpowiedzi
- unikanie metafor, przenośni, ironii czy sarkazmu
- fakty, nie odwoływanie się do wyobraźni
- uprzedzanie przed zmianą

Wsparcie w obszarze komunikacji

- zapewnienie przewidywalności i stałości
- jasne zasady postępowania
- możliwość realizowania projektów grupowych w indywidualnym trybie
- możliwość oddawania projektów w formie pisemnej zamiast prezentowania przed grupą
- umożliwienie zaliczeń przedmiotów w krótkiej pisemnej formie
- możliwość nagrywania zajęć
- wydłużenie czasu podczas egzaminu
- dostosowanie zajęć laboratoryjnych do profilu sensorycznego studenta
- asystent studenta z ASD

Wsparcie w obszarze edukacji

CENTRUM WSPARCIA PSYCHOLOGICZNEGO UG

<https://centrumwsparcia.ug.edu.pl/>

BIURO DO SPRAW OSÓB Z

NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ UG

<https://bon.ug.edu.pl/>

Wsparcie
psychologiczne
na terenie
Uniwersytetu
Gdańskiego

FUNDACJA "POMÓŻ MI ŻYĆ"

<http://www.pomozmizyc.pl/>

FUNDACJA "DAMY RADE"

<https://damy-rade.info/>

STOWARZYSZENIE POMOCY OSOBOM AUTYSTYCZNYM "SPOA"

<https://www.spoa.org.pl/>

PROJEKT "OzA – Testowanie gdańskiego modelu wsparcia
dorosłych Osób z Autyzmem"

<http://mopr.gda.pl/projekt-efs/oza-testowanie-gdanskiego-modelu-wsparcia-doroslych-osob-autyzmem/>

Wsparcie osób w spektrum autyzmu na terenie Gdańska

PANEL DYSKUSYJNY

Jakie są potrzeby osób w spektrum autyzmu w obszarze kontaktów społecznych?

Osoby z ASD mają takie same potrzeby jak inni. Wymieniając, za Abrahamem Maslowem będą to potrzeby fizjologiczne, potrzeby bezpieczeństwa, przynależności, uznania a także samorealizacji. To nasilenie objawów autyzmu będzie determinować możliwości i świadomość realizowania potrzeb z coraz wyższych poziomów.

PANEL DYSKUSYJNY

W jakim stopniu możemy nakłaniać osoby w spektrum autyzmu do mówienia o swoich potrzebach?

Zachęcamy do modelowania zachowań. Mówmy o swoich potrzebach i jednocześnie pokazujemy, że chcemy słuchać o potrzebach innych.

Czasem dla osób z ASD mówienie o tym, czego potrzebują bywa trudne. Jeśli ciężko jest pokonać dwóm stronom taką barierę, warto poprosić o wsparcie psychologa lub psychoterapeutę.

PANEL DYSKUSYJNY

Jak wspierać osoby z ASD w nauczaniu literatury,
gdy dana osoba nie interpretuje metafor?

Często osoby z ASD odbierają niejednoznaczne komunikaty w dosłowny sposób. Wynika to z deficytów poznawczych, które uniemożliwiają rozumienie przenośni.

Poświęcenie czasu na wyjaśnienie dwuznacznych twierdzeń oraz ćwiczenie i powtarzanie tych znaczeń może sprawić, że niektóre osoby włączą znaczenie nowych pojęć do swojej wiedzy. Czasami jednak, ze względu na ograniczenia w teorii umysłu u osób z ASD, nie będzie to możliwe.

